

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració: Canuda, 14, pral.

Per abatre l'imperialisme

ELS VOLUNTARIS CATALANS A FRANÇA

L'amistat que s'ha extès entre els voluntaris catalans i els voluntaris polonesos és tan gran, tan efusiva, que uns i altres saben ben bé quirts són els sacrificis que, per assolir el regoneixement de la pròpia personalitat, dins de cada poble s'han fet i saben, també, com ha sigut i és, de ferma i intensa, la lluita sostinguda amb els detentadors de la sobirania nacional d'ambdós pobles. Es hermos, és bell, contemplar la germanor catalano-polonesa que regna entre els homes que, volenterosament i pensant amb la llibertat del respectiu poble, sota les ensenyes franceses lluiten. Els actes de fraternitat que es contemplen, encomanen entusiasmes nacionalistes i fan obrir els ulls a la raó. El català que s'hagi fet voluntari sense ésser nacionalista, tenint un polonès per company acabará per ésser-ne... Tants i tan feixucs són els martiris que la Polònia, esclavitzada i trocejada, ha hagut de sofrir i tants i tan justos són els anhels que, per tal de reconstruir la pàtria lliberada, els polonesos senten.

Amb els catalans—com ja diem—hi han establert, els polonesos, una amistat fondíssima, que fa que tots es mirin com a germans. Amb en Rusca, de Terrassa, un dels voluntaris catalans més il·lustrat, que a començaments d'any era metge del taller—a set metres sota terra—aon adobaven els fusells i metralladores, en les estones que el treball li deixava lliures s'entretenia, com a bon artista i artífex exquisit que era, en fer anells, braçalets i altres «joies-record» posant-hi, en totes, escuts i emblemes de la nació catalana que embadalien als polonesos, els quals volien sapiguer sempre, en lluir aquelles «joies», el significat que tenien i el què representaven. En Rusca, no els feia glatir gens i sempre, sempre, estava amatent a donar explicacions de caràcter nacionalista, patriòtic, que els bons i heroics polonesos escoltaven admirats i amb la llur atenció fixa, només, en el record del seu poble i en les lluites nacionalistes dels altres pobles...

Per als nostres homes, i sobretot per en Rusca, va ésser un jorn de gran festa aquell en que van provar-se unes «torpilles», que ja han entrat en joc en aquesta lluita d'enginyers que escampen la mort... Hi havia tots els companys metralladors, que solen ésser els més valents de cada companyia, per tal que poguessin fer-se ben bé càrrec del maneig d'aquells èstres, fins allavors inconeguts de

tots ells. Això era per l'abril de l'any passat i resultà, l'assaig que va fer-se, molt interessant. Les «torpilles» eren de varies dimensions i pès, arribant, algunes, a pesar 75 quilos. Les mentades «torpilles» se tiren amb llança-bombes, que són una mena de morters, i, calculant la càrrega d'explosiu que s'hi posa, pot calcular-se exactament el lloc aon vol fer-se esclatar. La primera «torpilla» llançada, feu explosió al bell mig d'una trinxera alemanya i, per tal de deixar més bona memòria d'aquell assaig a l'enemic, va simular-se, bon punt la «torpilla» hagué esclatat, un ferm atac que, creient-se, els alemanys, que anaven a ésser escomesos de debò, els feu abandonar una regular extensió d'un bosc veí que ocupaven, sortint dels cataus aon estaven amagats i entafurant-se, apressadament, en les trinxeres de segon terme. Quan els nostres homes varen haver vist la maniobra dels germànics i s'hagueren adonat que totes les trinxeres de cap avall d'aquell bosc estaven replenes de soldats, van engegar una nova «torpilla» que els feu constatar que aquell nou enginyer era pràctic i de segura eficàcia... La consagració de la «torpilla» quedava proclamada...

Durant varis dies hi hagué necessitat, pels bons resultats d'una acció, generalitzar l'ús de les granades de mà. Els primers granaders sortiren d'entre els nostres... i feren feina, creieu-ho! Entre els catalans i uns quants voluntaris vascos, bons jugadors de pilota, va demostrar-se, aquell dia, a les rengleres alemanyes que, entre els soldats que lluiten amb la França, n'hi han que saben aon tenen la mà dreta. Quasi tots els aprenents de granader que hi havia a l'escola de Lovoy eren voluntaris catalans i vascos, éssent tots ells i sobretot en Enric Aparici, de Barcelona, excel·lents mestres...

En els atacs del 9 de maig i 16 de juny de l'any passat, els granaders catalans foren els que més varen lluir-se. Tots duien els sarrons plens de granades que escampaven per tots indrets... Els enemics dels drets de les nacions, prous ocasions han tingut de sapiguer quines són les aptituds dels nostres homes...

En l'atac al cementiri de N. S. B. aon els alemanys s'havien fortificat, ens conta un dels actors del fet—en F. C.—que quan més bé els enemics estaven atrinxerats per dins dels sepulcres i fossars i després de tenir col·locades una o dues metralladores grans en cada tomba, els nostres granaders, revolcant-se i

rocegant-se per terra, entre les desferres i cadavres que els obusos havien descolgat, varen dividir-se en dugues seccions, que marxaren diagonalment, per tal de poguer atacar de flanc. Mentre els companys atrinxerats feien foc, per tal que les metralladores alemanyes fessin foc al front, els granaders anaren apropant-se, apropant-se, i, en ésser a pocs metres, feren tal escampall de granades, que desmoralitzaren, completament, als escamots d'homes que, talment com si estessin fermats per ferreries cadenes al peu de les metralladores, en aquell cementiri s'havien aposentat. No cal dir que, després d'haver pres part en aquesta acció els granaders catalans, aquell cementiri quedà replè, encare més, de cadavres d'aquells homes que, davant de tot el món, representen l'esperit destructor de tot quant, a la humanitat, avui, té més valor: el dret i la llibertat, així dels homes com dels pobles.

En aquesta acció tan brillant i que tan imponderablement es mostrà, una vegada més, la valentia dels catalans, varen fer els francesos tres mil presoners. Entre aquests, n'hi havia un, alemany, que parlava en castellà, el qual, per haver estat a Barcelona, també comprenia la nostra parla. En les poques paraules que digué va demanar protecció a aquella gent nostra, que com de costum i com a tots els altres, van tractar-lo amb tota mena de consideracions. Els arrengreraven per endur-s'els com a presoners i, poruc, aquell alemany que parlava castellà, no sabia avenir-se, no comprenia, com en terres tan llunyanes i estranyes, hi haguessin homes que parlessin en català, que fossin fills de Catalunya... Es que aquell home, fill d'un imperi d'autòmats, desconeixia tota noció generosa i no s'havia adonat, encare, que l'esperit de certs homes posseeix tal sensibilitat que fa innecessaries, per a fer complir un deure, l'existència de lleis i prescripcions que forcen, obliguen i violenten la consciència humana. A un alemany, presoner de guerra, li estranyà trobar-se amb catalans que defensaven una terra que no era la pròpia pàtria... Si aquell alemany hagués sentit dintre seu, i, amb tota intensitat, els nostres sentiments de generositat i justícia, hauria avorrit, per sempre més, les monstruositats que sostenen i emparen els anormals poders que ell defensava...

El diari obrer

TENIM la fonda convicció que l'obrerisme a tot arreu del món no avança un mil·límetre en el camí de la seva reivindicació si abans no ha fet procedir tota empenta cap endavant, d'una preparació laboriosa, d'una organització perfecta que siguin garanties de que el moviment iniciat no ha d'ésser interromput per cap contratemps, sigui de la naturalesa que es vulgui.

Però entenem que aquesta organització, que aquesta preparació, ha de procurar-se-la l'obrer pel el seu propi esforç comptant únicament amb elements ben propis i que no li puguin mai fallar. Entenem que aquesta organització i els avantatges que d'ella se desprenen no els pot aconseguir l'obrer més que amb una conciencia i clara visió del que representa a la societat, al món en que viu, i pel qual dona generosament, tota la vida, l'incalculable valor del seu treball productiu.

Com a conseqüència d'aquesta individual manera d'apreciar la pròpia força, és com l'obrer ha d'agrupar-se, constituint els veritables acumuladors de la força mancomunada que són els sindicats per oficis. Nosaltres, que mirem els problemes de reivindicació proletària a través del seu aspecte humà i d'esforç continu cap a la perfecció humana, diem llealment que voldríem veure, a la nostra terra, una poderosa organització obrerista on no hi hagués un ofici sense el seu sindicat, on no hi hagués un obrer fora del seu sindicat, on els sindicats fossin el resultat de la reunió dels obrers amb plè coneixement dels seus drets i amb absoluta conciencia del seu valor a la societat.

Hem de dir, resumint, que en tots els ordres de la vida som partidaris de l'organització, de la preparació, que són garantia d'èxit sempre. Però en aquests pleis obreristes, entenem que són indispensables aquests principis i que, tota actuació proletària basada en la improvisació, porta fatalment al desastre i del desastre—és ben dolorosament comprovat—se va ràpidament a la desmoralització, a la disgregació, a la desconfiança i a la perduda de les energies, sempre tan generosament esmerçades en tots els pleis.

Som, doncs, partidaris, i així ho declarem, de l'existència del sindicalisme i de la més activa acció que per aquesta organització puguin realitzar els obrers de Catalunya.

Una de les accions que irradien més eficàcia la força d'aquesta organització sindical, és la premsa i, sobretot, la premsa diària.

El diari obrer: veu's aquí la gran ansia, si se sab posar en mans aciençades, equànims, justicières. Precisament s'ens ha ocorregut parlar del diari obrer, perquè tot just ara els organismes obrers de Barcelona s'han preocupat de mantenir, com a diari, la seva publicació *Solidaridad Obrera* que quotidianament ha aparegut durant la vaga dels paletes. Convençuts de la seva gran eficàcia, els sindicats de Barcelona han acordat que segueixi apareixent, diàriament, el seu orgue, anc que sigui fent nous sacrificis de caràcter econòmic, i nosaltres trobem un acert remarcable aquest acord perquè la força de divulgació i de manteniment dels organismes que pot aconseguir-se mercès al diari, no hi ha cap altre mitjà d'acció que pugui igualar-la. És més; si declarem indispensable l'organització i la preparació del proletariat per a lluitar contra el capitalisme, hem de declarar, alhora, que també la pre-

sa sindical és indispensable perquè ella representa l'arma noble, lleal, amb que es va a lluitar.

El diari obrer, però, ha d'ésser, com els mateixos sindicats, rigorosament neutral en tots aquells afers que no afecten directament a les qüestions de caràcter social. Així com creiem que els organismes polítics han de treure dels seus programes els mirallets enganyadors de les reivindicacions proletàries, així mateix creiem que les organitzacions sindicals han de prescindir, en absolut, de realitzar cap acció política. L'obrer polític deu ésser, com a perfecte home civil, obrerista, sindicalista, en el sindicat del seu ofici, i deu ésser partidari d'uns principis ideològics o d'uns procediments o altres de governament de pobles, en el seu cercle o col·lectivitat política. El que no pot ésser, el que no ha de ésser, és que l'home renunciï a cap de les dues personalitats que l'actual organització del món li concedeix.

Així, reflexant aquest criteri que diem, és com creiem que deuria ésser el diari obrer: primer, sindicalista, després, sindicalista i sempre sindicalista.

Ja hem dit que ha estat després de saber la decisió dels sindicats de Barcelona de mantenir el seu diari, que s'ens ha acudit parlar del diari obrer. No vol dir això, però que parlem del que ara, ho o dolent, deficient o perfecte, posseeixen els sindicats. Parlem en sentit general i per tal d'expressar el nostre parer un sobre un punt concret de l'immens programa del proletariat. Certament, si ens haguéssim de referir a l'orgue que actualment apareix amb el nom de *Solidaridad Obrera* i a l'actiu i orientació que ara segueix, hauríem de fer constar, abans que tot, que creiem una i altra equivocades, per quan ara la major part de les energies que s'hi esmercen són dedicades, precisament, a combatre tota organització política, cosa que nosaltres no acceptem en absolut, puix creiem, per ara i fins que nous procediments de regíme polític vinguin a substituir els are existents, que els homes hem de moure'ns dins de la legalitat i batallar infadigablement per a renovar, purificar, ennoblir aquests costums polítics que ara regeixen, i amb l'organització, immoralitat i corrupció de les quals tampoc hi estem conformes.

Però no perquè l'orgue diari actual no respongui per complet al que nosaltres entenem que hauria d'ésser un diari obrer, hem de creure que aquest no és aprofitable. Ocorre, precisament, que dintre l'obrerisme català, ha actuat, en sentit sindicalista, més que cap altre agrupament, els dels fonamentalment enemics de tota acció política digui's republicana, socialista o com sigui. És a dir, que l'agrupament que s'ha fet un programa del seu antipolíticisme—i això ja és un altra modalitat política, perquè la seva acció sovint s'aparta dels procedi-

ments i dels problemes sindicals—aquest agrupament, doncs, d'antipolític, actuant més que cap altre tendència dintre dels sindicats, ha anat a parar per la seva mateixa acció a dirigir, a inspirar l'acció general obrerista, i per conseqüència, ells han marcat també la tendència que ha pres el diari. No diem això per a fer cap retrat a aquests elements, perquè el resultat de la seva preponderància i influència en els afers sindicals, ve tant de la seva abnegada i persistent acció, com de l'apartament que la gran majoria dels obrers mantenen amb els sindicats. Hi ha un fet, més d'un fet, que ens fa creure que el seny i un alt sentit pràctic faran que el diari obrer ara existent, actui més d'acord amb el pensar general del proletariat català. El primer fet és la reunió tinguda pel consell de redacció i administració de *Solidaridad Obrera* per tal de proporcionar mitjans de vida al diari. Hi eren presents a la reunió els representats dels sindicats, que portaven la decisió de continuar la publicació quotidiana de l'orgue anc que fos fent nous sacrificis econòmics. Alguns dels sindicats oferiren subvencions; tots plegats, els delegats afirmaven la necessitat de la subsistència del diari. S'en desprèn del resultat de la reunió que els representats dels obrers, que no tots pensen igual en el referent a procediments de lluita, concorden i mantenen avinença absoluta en el de publicar el diari obrer. Vegi's si això no és un argument a favor del que diem, que si un ample sentit de tolerància ve a succeir la massa partidista orientació actual de *Solidaridad Obrera*, aquest diari pot arribar a ésser el veritable orientador de la immensa família proletària, adestrant-la, preparant-la per l'obra humaníssima de la seva reivindicació de classe.

Un altre fet hem de retreure, encare, a favor del que diem i és la demostració de l'existència entre l'obrerisme d'una tendència fonament sindicalista, però que no s'ha deixat portar del distraient moviment polític ni antipolític. Aquesta tendència hi és, i és regoneguda pels mateixos que la combaten, perquè si no hi fos sobriarien les escomeses. Aqueixa tendència és la que nosaltres, homes essencialment polítics, patrocinem com ja hem dit en altre lloc d'aquies article. Però vegi's en la demostració de la seva existència en les següents paraules que retallem de l'orgue setmanal de la Federació Textil i Fabril, *Acción Fabril* que's publica a Mataró. En un article titolat «Ni polítics ni antipolítics», diu:

«Ens ha mogut a escriure les anteriors ratlles—que es refereixen a sincerar-se de l'acció del periòdic—algunes manifestacions de desagrado per la nostra feina, arribades fins a nosaltres, segons les quals, entenem els que ens critiquen que deuriem propagar un sindicalisme antipolític, al qual objectem nosaltres: que el nostre sindicalisme no es posa ni pot posar-se en el camp polític ni antipolític. Abans que tot el respecte a les idees, per a així poguer crear un gran exèrcit que sigui capaç d'abatre als nostres explotadors».

Tant de bò, que un criteri de generosa transigència faci possible i permanent entre els organismes obrers de totes les tendències, la unió, la solidaritat que són cada dia més imperiosament necessaris per a les lluites civils modernes. Tant de bò que aqueix mateix criteri arribi a reflexar-se en el diari que tots els organismes obrers, han decidit de continuar publicant per tal de valdre's-en en una lluita noble; per a oposar-se a les exigències inhumanes i cada dia més absurdes del capitalisme.

Els nostres amics, polítics i obrers a la vegada, ja saben ara quin és el seu lloc en aquest ampli camp de batalla per la seva reivindicació social.

La Cooperativa Mutual Catalana

Pont de la Parra, 5

vos convida a la seva obra social, humana i constructiva, en la qual obtindreu: Millorament en la calliat i preus dels articles, absoluta garantia de llurs pesos i mesures, benefici reemborsable sobre el consum anyal, contribuint al sosteniment d'Escoles Catalanes i altres : : : : fins patriòtics : : : :

Demaneu Estatuts a l'Hostatge Social

Despatx tots els dies

Repartiment a domicili

PELS HOMES QUE LLUITEN PER LA LLIBERTAT DEL MÓN

TENIM confiança en que, de poc en poc, els catalans, tots els catalans que senten simpatia per la idealitat humana i deslliuradora que representen els pobles al·liats, s'adonaràn de l'acció heròica i desinteressada que, des de les rengleres de l'exèrcit francès, porten a cap aquests milers de voluntaris de Catalunya que, enduts del més gran entusiasme, han posat en perill la pròpia vida, per tal de fer afirmació, davant de tot el món, de la generositat de la nostra terra i del sentiment de llibertat i d'odi a les tiranies que els catalans, de sempre, hem sentit.

El recordar-nos dels braus voluntaris que amb tan valor combaten l'imperialisme teutònic, hem dit repetides vegades que és un deure que tots els catalans tenim, però és, encare, un deure major, que de cap manera pot eludir-se, per aquells fills de Catalunya que pensen i senten d'acord amb les ideologies de la nostra Unió Catalanista.

Nosaltres, que som seguidors d'aquesta agrupació patriòtica, no hem dit, encare, d'una manera concreta i categòrica, que a la guerra hi tenim un bon nombre d'amics nostres. I no ho hem dit, perquè la temença de que a algú li semblés que donàvem caràcter partidista a la nostra campanya ens ha fet abstenir de fer constar aital cosa. Avui, que ja hem donat motius suficients per a fer desvanèixer tota fonamentada possibilitat de que ningú pugui considerar la nostra campanya com a fruit d'una migrada actuació de partit, volem dir que tots els catalans, certament, tenen el deure de demostrar que el gest dels nostres voluntaris ha sigut comprés, amb tota la generositat que suposa, per Catalunya, però tenim, encare més, nosaltres, nacionalistes de la Unió Catalanista, el deure de no oblidar aquells germans nostres perquè bona part d'ells senten com nosaltres i talment com nosaltres havien esmerçat, aquí, a Catalunya, les llurs juveníloles energies i activitats en pro dels ideals de llibertat, pels homes i pels pobles, de la faïça que la nostra Unió Catalanista els ha concebut i els propaga.

Aquests mateixos voluntaris, seguidors, com nosaltres, de l'actuació lliberadora de la Unió, de la guerra estant no han pogut oblidar-s'en i així hem pogut veure com tot sovint ens remetien les impressions de campanya que el seu esperit ha experimentat i és per aquestes impressions, ben íntimes i efusives, que nosaltres sabem que, en plena guerra, són molts els voluntaris de la nostra Catalunya que no poden oblidar les aspiracions que informen el contingut ideològic de la nostra comunitat patriòtico-social.

Hem sapigut, ara, que els nostres voluntaris llueixen orgullosament els distintius de la Unió damunt dels seus uniformes...

«Així se sab, desseguida,—s'ens diu en una carta que acabem de rebre—quan cau, en plè camp de batalla, un soldat mort, si és un

dels nostres Legionaris. Volem enorgullir-nos d'estar afiliats entre els partidaris de les reivindicacions catalanes i humanes, tal com la Unió Catalanista les té proclamades... Per això tenim interès en osientar damunt nostre l'ensenya, el distintiu que per nosaltres és símbol i síntesi de les més preuades afirmacions de dignitat catalana, així com també afirmació de les més enlairades virtuts socials...

Nacionalistes, amics de la Unió Catalanista: Per tots els catalans que veuen amb simpatia l'acció dels al·liats, hem de repetir que és un deure recordar-se dels catalans que amb els al·liats, com a voluntaris, lluiten; però, per nosaltres, amics, aquell deure esdevé un compromís que no podem desatendre.

DEL MOMENT BÉL·LIC

Darrerament ha sigut editada, a París, aquesta postal del generalíssim Joffre, que reproduïm. L'èxit que ha assolit és immens, puix, en pocs dies, s'han totalment agotat les que se n'han fet.

La subscripció que, en aquesta Redacció, tenim oberta, ha engroixit notablement... Un petit esforç de cada un de vosaltres i la nostra subscripció serà, per la quantia del resultat que assolirà, digna de Catalunya i de l'alta finalitat a que va destinada.

S. Carbonell i Puig

COMISSIONS : REPRESENTACIONS

:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::

CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226

::: SANTIAGO DE CUBA :::

A la quantitat de 317'75 ptes. que és l'import a que ascendia, la setmana passada, la subscripció, s'hi han d'afegir els següents donatius:

Salvador Casamitjana	0'50 »
Joaquim Torrents (Badalona)	1'00 »
Amadèu Soldevila (Valls)	1'00 »
Josep Escoda (Vilafranca del Penedès)	1'00 »
Maurici Vallès	0'50 »
Raimond Duràn	0'50 »
Salvador Millà	0'50 »
Emili Parera (Manresa)	1'00 »
Joan B. Peris	1'00 »
M. F. i E. J. (Gelida)	1'50 »
Aleix Togores	1'00 »
Antoni Caballé	0'50 »
Ramón Regàs	1'00 »
Perè Castany	0'50 »

329'25 »

Per honrar la memoria del jove escriptor català i fervent patriota Pere Ferrés-Costa, que morí valentment el dia 9 de maig de l'any passat en els cèlebres combats de l'Artois defensant heròicament els ideals de la raça llatina, la població de Sant Vicens dels Horts secundada per un bon aplec d'amics i admiradors del valent escriptor i amb la cooperació de les autoritats d'aquella població, ha acordat celebrar una sessió necrològica per enaltir dignament la seva acció noble i generosa.

Aquesta sessió tindrà lloc en el pròxim mes de maig, el diumenge dia 14, amb motiu de complir-se el cap d'any de la seva mort; hi ha el propòsit de celebrar-la d'una manera popular per a quin fi ja ha sigut concedida la espaiosa sala d'espectacles de la important entitat «La Vicentina» de Sant Vicens dels Horts, poble nadiu del brau català.

Han sigut convidades prestigioses personalitats de la nostra literatura, les quals han promès ja assistir-hi, llegint treballs encaminats a enalitzar la seva memoria.

Avancen els preparatius per a la celebració de l'acte i a mesura que anem adquirint més detalls en donarem compte als nostres llegidors.

Aquesta commemoració, és el començament d'una serie d'actes que pensen realitzar els admiradors d'aquests altruistes i abnegats minyons catalans que ho sacrificaren tot per a córrer en defensa dels drets i llibertats dels pobles oprimits; i és molt de desitjar que tots els que simpatitzen amb aquesta idea, prestin la seva cooperació més entusiasta i eficaç.

UAB

Acabem de rebre una lletra del nostre amic Camil Campaña, ex-president de la J. C. de Barcelona que, com saben nostres llegidors, lluita, com a voluntari de Catalunya, en les rengleres franceses, comunicant-nos que des de fa alguns dies se troba en el front de guerra. Li desitjem bona sort.

Associació Protectora de la Ensenyança Catalana

MEMORIA DE L'ANY 1915

Amb pregonia delectació hem llegit la *Memoria* historiejant l'actuació durant l'any passat de la patriòtica corporació. Veu's-ne aquí un breu extracte, que segurament llegiran amb gust els nostres lectors:

La memoria de l'any 1914, era una ferma promesa de la vida activa i forta de la nostra Associació. Ella feia preveure que la creixença, ja començada, aniria augmentant, portant-nos una falaguera impressió plena d'excel·lents auguris. I així ha sigut. Durant l'any que acaba de transcórrer l'ascens ha sigut seguit, s'ha doblat el nombre de socis, s'ha eixamplat i intensificat l'activitat social, ha guanyat la nostra Associació un prestigi altíssim fins a fer-se obirar i benvoler de tots els catalans.

Escoles

L'Associació ha continuat subvencionant, a mesura de les seves forces, Escoles catalanes, ja directament, ja satisfent les quotes d'alumnes pobres. A més, dirigí als socis una circular incitant-los a que demanessin als Directors d'escoles i col·legis on anessin els llurs fills, que es donguessin en aquests escoles ensenyaments de caràcter catalanesc, ja que molts Directors i Mestres havien manifestat a l'Associació que si en llurs escoles no's donaven ensenyaments d'aquell caràcter era degut a que els pares de llurs deixebles mai els ho havien demanat. La Comissió Tècnica va redactar unes bases per a la constitució d'una Escola catalana, accedint, així l'Associació, a la demanda que el soci col·lectiu de la mateixa, la Joventut N. R. de Reus, li havia fet.

Llibres catalans

El concurs per a premiar un compendi de primer grau d'Historia de Catalunya, no va ésser fructuós i el Consell Directiu, atinent el dictamen del jurat, n'ha convocat un altre per a premiar el millor Resum d'Historia de Catalunya, per a alumnes de segon grau, del qual fàcilment podrà derivar-ne el del primer o l'elemental. Mercès a la generositat patriòtica del patrici català, resident a Buenos Aires, Dr. Antoni de P. Aleu, s'ha convocat, també, un concurs per a premiar una Geografia de Catalunya de caràcter elemental, també de segon grau, instituint-se, per això, un premi de 500 pessetes ofert pel Dr. Aleu, i un accésit consistent en sis grans volums de la *Geografia General de Catalunya*, donatius del que l'edita, en Albert Martín.

Concursos per a infants

Instaurat d'un mode definitiu el Concurs anyal d'Historia de Catalunya amb caràcter nacional com un acte fermament patriòtic i de meravellosos resultats pràctics, s'hagué de realitzar el propòsit, concebut des de la fundació, de celebrar-lo en diferents indrets de Catalunya, no sempre a la gran ciutat de Barcelona, sinó alternativament en altres ciutats catalanes. L'èxit esclatant del primer concurs; l'èxit, encare més remarcable i ja previst, del segon, ens posaren en situació de celebrar el tercer concurs, en una ciutat tan fonamental catalana com la de Lleida. El tercer Concurs Nacional d'Historia de Catalunya, celebrat a Lleida els dies 14 i 15 de maig, va constituir, des dels començos de la seva organització, un èxit patent i falaguer, digne coronament dels esforços de tots. Baix el patrocini de l'Associació s'han celebrat Concursos de Lectura i Escriptura en català, organitzats per diferents entitats, com l'Orfeó de Sans, Ateneu Montgrí, etcètera.

Biblioteca i Catàleg de llibres catalans per a infants

Aquesta obra tan útil s'ha anat portant a cap per la Comissió nomenada des de fa un any. La Comissió ha trobat certes dificultats, que són pròpies d'una empresa pacienta i llarga com aquesta, i avui ja són moltes—més de dues centes—les notícies que té recollides de llibres.

La Càtedra de Català a la Normal Classes de Català

La creació d'aquesta càtedra haurà sigut l'activitat més remarcable de l'Associació durant l'any. En el concurs obert per a cobrir la càtedra hi concorregueren onze opositorsde grans mereixements, essent adjudicada, d'acord amb la Comissió Tècnica, al Doctor en Filologia en Pere Barnils i Giol, que ha inaugurat la classe havent-hi ja gran nombre d'inscrits. Com a professor auxiliar quedà designat el Secretari de la Comissió Tècnica, en Emili Vallès i Vidal.

Els propòsits de l'Associació instal·lar, també, una càtedra a la Normal de Mestresses, mentre s'han començat les oportunes gestions per a aconseguir ço mateix a totes les Normals de Catalunya.

Aquestes càtedres de català a les Normals tenen una importància excepcional i que entra de plè en l'actuació de l'Associació, essent precis atendre degudament la seva instauració, fent, per això, tots els esforços. Hi ha també una acció similar, no tant important, però, que deu realitzar-se, en els establiments d'ensenyament professional i tècnic, i àdhuc en els Instituts provincials i a la Universitat per ésser d'urgent utilitat l'aprenentatge del català per a la bona formació dels ciutadans que en l'escola primària no l'apregueren. Vegi's en aquest sentit l'acord de l'Ajuntament de Mataró, instaurant una classe a l'Escola d'Arts i Oficis, acord municipal que devem citar amb gran fruïció i amb l'elogi merescut.

Obra de Biblioteques Populares

Acordada per la Mancomunitat de Catalunya l'establiment de Biblioteques Populares mitjançant la cooperació dels Municipis, el Consell Directiu cregué convenient crear un comitè que impulsés l'acord de l'alt organisme català, fomentant i propagant la seva bondat i eficàcia, i facilitant, ensems, les demandes dels Ajuntaments.

Cooperació popular a favor de la Protectora

Es aquesta una nota interessantíssima de l'anyada que acaba de finir. No solament han doblat els socis, sinó la cooperació moral a la nostra feina, l'entusiasme per la nostra obra. A la Protectora, avui, ja som, molts, encare que en manquin; ella ja és una entitat que reb la consagració del poble i només desperta simpaties i guanya voluntats. Es realment vigorosa i ferma la creixença que s'opera; el progressiu augment de voluntats que s'acosten cap a nosaltres, causa, certament, un goig inefable.

No sabríem ni podríem dislingir a l'explicar aquesta cooperació. Valgui dir, només, que l'Associació està passant moments d'una grandíssima poixança.

Però, amb tot, devem consignar alguns actes realitzats a profit de l'Associació, tals com la «Festa d'Infants i Flors» al Turó Parc, iniciada per la Cooperativa Mutual Catalana i el C. A. de D. del C. i de la L., i darrerament el Cap d'Any Català, festa celebrada al Palau de Belles Arts, organitzada per la Joventut Catalanista de Barcelona i l'Orfeó Gracienc.

Cal consignar l'esplèndid donatiu en metàl·lic que el soci Enric Perez i Capdevila, va fer pel Concurs d'Historia de Catalunya, així com els oferiments acceptats dels metges en Vilà i Torrent i en Massot i Palmers, entre altres. La Joventut Catalanista de Sabadell, organitzà, també, en la *Diada de la Llengua Catalana*, un concert a profit de l'Associació.

Els catalans d'Amèrica

Es veritablement elogiable l'actitut patriòtica d'aquests catalans que resideixen lluny de la Patria. Cada jorn augmenta llur fervor per l'ensenyament català. En la memoria darrera ja esmentavem els donatius que de diferents ciutats se reben. Però aquests donatius han crescut, i a Santiago de Cuba, Buenos Aires, i a l'Havana, existeixen nuclis

organitzats que funcionen com a Comissions delegades de l'Associació, amb nombrosos associats rublerts de veritable entusiasme, fent presagiar una cooperació nodrida, ferma i important dels catalans d'Amèrica a l'obra vigorosa i fonamental de l'ensenyament català. Mereixen un aplaudiment sentit, els patriotes Josep Parellada, Dr. Antoni de P. Aleu i Dr. Josep Murillo, que en aquelles tres ciutats han vingut realitzant el principal esforç.

Paraules d'esperança

Diferents accions podríem anar contant que mostren el prestigi i la simpatia que té la nostra Associació arreu de Catalunya.

Però ben vistós és el fet de la creixença per a que haguem d'esforçar-nos en detallar-les. Aquesta simpatia i prestigi que té guanyada l'Associació, indiquen prou clarament la fe que devem posar en ella. La seva obra ben orientada i ben efectiva, és una garantia fermíssima del que es farà continuant, com fins ara, amb augment progressiu de contribució popular a la seva obra. La catalanització de l'escola poc a poc anirà fent-se: pensem només amb els nostres mestres, estudiants actuals de Gramàtica catalana, que aniran a exercir arreu de nostra terra; pensem amb les classes d'Historia patria que s'obren per efecte del Concurs, pensem amb l'obra que ve fent l'Associació i amb les frentures dels catalans que ella desvetlla a favor de l'ensenyament català. Pensem amb el que manca.

Paraules d'una fe absoluta són les darreres d'aquesta Memoria anyal, i paraules de goig pel treball que es fa i per la vigoria que adquireix l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, mercès, sobre tot, al talent, patriotisme inagotable i meravellos, i admirable activitat del seu president, en Manel Folguera i Duràn.

□ □

REVISIÓ

Es vergonyós per Catalunya,—que en més d'una ocasió ha exterioritzat, amb ferm impuls col·lectiu, els seus anhels de redimir-se, les seves aspiracions que es fiten en l'obtenció de la més amplia llibertat—que no tingui cap estament polític que, a la bona hora del sufragi, representi l'esperit clar, estrictament nacionalista del nostre poble.

En aquestes passades eleccions legislatives, com en altres tantes, molts ciutadans, per no eludir el deure social i humà de la votació, han tirat a l'urna uns noms que no encaixaven pas l'assentiment i la convicció llur, bo i pronunciant aquells mots d'adolorida resignació que tantes vegades s'han repetit: *del mal, el menys*.

I és que dels partits polítics que fins avui han ostentat la representació de Catalunya, cap n'hi ha hagut que s'hagi sapigut subtreure d'aquest conceptualisme morbós en que romàn, eternament enllotada, la política espanyola.

Cap n'hi ha hagut que, en la lluita del sufragi, sapigués impregnar-se dels procediments innovadors que han de regenerar i implantar una regulació de veritable ètica política i per això és que, ara, hem de fer, ben sovint, la trista confessió de que els organismes polítics que intervénen en les lluites electorals representen, només, modalitats de la política de l'Estat, però no aspectes afirmatius de la lluita per la vida de Catalunya.

L'actuació d'una força popular que assenyali, com a ideal suprem a realitzar, la implantació de tots els nostres anhels nacionalistes, ha d'estar en pugna amb tot organisme polític que representi una negació de l'existència de

Catalunya com a poble totalment personalitzat i deu allunyar-se de tota mena de transaccions i oportunitats, obrint, per tant, una separació en l'actuació que s'emprenghi, que ha d'ésser la base de la llur integritat política.

El manteniment d'un partit nacionalista que sostingui amb tota integritat i a tothora les llurs aspiracions, és evident que no pot ésser fruit sinó d'una pregona convicció esmerçada en els procediments més nobles i altruistes, en detriment, moltes vegades, dels propis interessos materials.

Emprò aquí, a Catalunya, aquest abim que ha de mitjançar entre la política forastera i la de casa, equívocament s'ha considerat contraproduent i s'ha fet desaparèixer.

Els nostres polítics capdavanters, han preconitzat una relació que ha sigut sempre engany o utopia i per això tots els partits que fins avui han concorregut al sufragi, han portat adherit quelcom que els descolora i els confon amb la xorca i arcaica política de l'Estat, com si la idealitat nacionalista de Catalunya no posseís prou valor ideològic per a proclamar-se sola, infinitament sola, com argument integral de les nostres candidatures, que és de la única manera que, davant del món, podem aixecar aquest crit que divaga dins de la nostra ànima perquè se li nega l'expressió, el mateix crit que oneja sobre el cel de Polònia, el mateix clam que retronja en el poble serbi...

Aquesta és la posició en que, amb vida neolítica o esplendorosa i revestides d'un antifac més o menys catalanesc, estan situades les organitzacions polítiques representatives de Catalunya, donant-se el cas tristíssim de que en el nostre poble, on s'han proclamat, ja, amb tota l'essència científica, els ideals nacionalistes, coexisteixen, com a representació de la voluntat dels catalans, varies organitzacions nomenades nacionalistes que són concreció d'un dualisme que és una negació i una claudicació de tot ço que, en les darreries del segle passat, se proclamà com a base de la futura actuació de la política catalana.

Així veiem aquelles agrupacions involucreades, l'una, en un regionalisme extravagant i ridícol; l'altra, en un republicanisme amorfe i retrospectiu i sense encarnar, cap d'elles, el que pels catalans ha d'ésser la única ideologia, la única esperança, car, per nosaltres, són d'un valor ben secundari totes aquelles actuacions que allunyin o entrebanquin la solució del nostre cas nacionalista.

Nogensmenys, però, el cas nacionalista català serveix de base infrangible d'aquests partits quan se llancen a les exaltacions de la lluita i és, el nacionalisme, l'oripell que, de consuetut, orna la llur plataforma electoral i actua d'argument, sempre que ho necessiten, per avivar l'adaptació d'uns quants homes de bona fè.

Quin serà el dia que aquest nacionalisme puríssim que ens sadolla — de més noble concepció, potser, que el mateix que s'ha sotmogut a Europa contra l'imperialisme austro-alemany — serà integrat al sufragi com a representació del magnànim voler dels catalans?

Per a quan esperem fer constar, en ple parlament de l'Estat, quines són les integrals aspiracions de Catalunya?

E. GILI I FERRÁN

AL VOL

Per la Justícia

Ens apar molt bé que la mort del mestre Granados hagi remogut els esperits i que un bon nombre de corporacions de Barcelona hagin aprovat uns acords que són una petita expressió de que, si al món hi hagués llibertat i justícia, els governs dels pobles perjudicats complirien el llur deure imposant als bel·ligerants el respecte absolut dels neutrals. Això ja passa quan els bel·ligerants són poca cosa, i els neutrals són forts; llavors ja apar que hi ha com una mena de justícia al món, més quan els qui estan en guerra són forts, i els neutrals són febles, es fa el que els bel·ligerants volen i no hi ha justícia al món. La guerra perjudica greument a tot el món, més ben dit, a tots els humils del món, perquè els neutrals rics, anc que de pobles petits, s'hi enriqueixen amb la guerra.

Més la manca de justícia, és fins en els mateixos pobles neutrals que en sofreixen de la guerra. Es dolorós, molt dolorós, el que ha passat amb en Granados; cal dir, però, que de víctimes injustes de la guerra, ciutadans de països neutrals, n'hi ha hagut moltes, i el món i les patries respectives de les víctimes no se n'han sentit sempre amb la mateixa intensitat. Els pobles se n'han sentit més, s'han remogut més, quan els morts han estat persones d'alt valor social, i no se n'han sentit gota quan les víctimes han estat persones humils, un honrat mariner que, per guanyar-se la vida, ell i els seus, navega, complint totes les lleis que, ara, són normes de l'organització social. Això no és just; això és prova d'endarreriment humà; això fa comprendre que la humanitat no estima als homes i que per això hi ha guerres.

Fonamentalment, s'ha d'estimar, per damunt de tot, la vida, la vida de tots els homes en la mateixa mesura, i la humanitat tant ha de voler que s'exerceixi justícia pels humils com pels homes de valua representativa. El mateix ha d'acudir la societat a normalitzar la vida i les angúnies dels fills dels savis, sense més valua social que ésser fills de son pare, que dels fills dels humils que són, també, tot senzillament, fills de família. L'assili econòmic, la justícia, s'ha d'exercir amb tothom de la mateixa faïça; ara, complert aquest deure general, cada mort, cada víctima, en proporció a l'obra social realitzada en profit de la societat, per educació i emulació social, se la integrará en l'esperit dels ciutadans i així perdurará a la vida col·lectiva, que és el mes gran honor i gloria a que pot aspirar una vida finada.

Ço que és comú denominador de les víctimes, gents humils o esperits sobressortits, és el dany causat per la injustícia a la organització social, que s'ha de voler sigui intangible, i tan pertorba-

dor, tan anormal, tan criminal és que els victimaris sien proletaris, com homes eminents.

Perquè el món no sent normalment anhels de justícia, hi ha guerres, i només s'adona de greus injustícies quan els qui les pateixen són persones extraordinàries.

Senyor Alcalde...

Aquests dies, s'ha llegit en els diaris que havent anat vostè als mercats, amb motiu d'haver pujat, tot d'una, el preu de la carn, va trobar-se que encare no hi havíem comparegut, en alguns, els directores, i que havent-los imposat càstig, van provar d'indisciplinar-se, més ben dit, van celebrar una reunió, que ja fou un acte d'indisciplina.

LA NACIÓ, malgrat planye's de l'ingrés de vostè en el partit lliberal i dolent-li haver de censurar que els homes, més, que els joves caiguin en la flaqueza d'acceptar nomenaments de R. O., sobretot per a càrrecs que corresponen a la sobirania popular, va saludar a vostè amb simpatia, perquè els antecedents nacionalistes, catalanistes, de vostè i la seva joventut ens feien creure, i ens ho fan creure encare, que a la fi hi hauria a Barcelona un alcalde, alcalde, i no, com fins ara, un alcalde, figura decorativa.

Perquè, senyor Alcalde, Barcelona en tots sentits està molt malament, en res es coneix que hi hagi administració municipal, i el bon ciutadà de Barcelona, el ciutadà honrat de Barcelona, avergonyit i irat, ha de fer grans esforços per a no plantar-se al davant de l'autoritat municipal i clavar-li les més dures, les més denigrants imprecacions. LA NACIÓ, malgrat el sentir de tothom sia de forta hostilitat contra l'Ajuntament, pensa que una gran part de la culpa de ço que passa a la nostra estimada com mal administrada Barcelona, és d'haver-hi alcalde de R. O., càrrec inestimable, que cada dos per tres recau en persones diferents, generalment, amb tots els respectes ho dic, patums o milloques; per això fou, i per tot ço abans dit, també, que LA NACIÓ saludà amb simpatia el nomenament de vostè per alcalde de la nostra Barcelona.

Ara bé; tot ço que ha succeït amb els directors dels mercats, apar fet a dretes per a posar a prova i per a que comenci la dura tasca, de sotmetre a obediència, de fer que compleixin el llur deure, de privar que per omissió o per perversió comelin mancaments a la ciutat, els regidors a perpetuïtat, que són força pitjors per Barcelona, que els temporaris que s'asseuen al Saló de Cent, i que tot Barcelona coneix en la llur vida i miracles.

Ara és hora, senyor Alcalde, d'ésser enèrgic i just; ara és hora de fer que tothom vagi dret; ara és hora que els empleats municipals aprenguin que el superior a qui deuen totes les atencions, consideracions i respectes, és l'honorable ciutadà de Barcelona, tan l'humil com el poderós, que la ciutadania de la Ciutat els iguala a tots en preeminències.

La falta comesa pels directors de mercats que mancaven al llur deure, és imperdonable; el llur intent de rebel·lió irredimible.

Ja és hora que els regidors elegits pels ciutadans de Barcelona, ho sien a perpetuïtat, que el canvi de persona no modifiqui per res la perdurabilitat de la autoritat; ja és hora, aixímateix, que amb fets, que sovintegin, es demostrï que no hi han altres regidors temporers que els empleats municipals, que només poden tenir de durada en el llur càrrec, tot el temps que compleixen el llur deure amb puntualitat, amb dignitat, amb honorabilitat, sense omissions, com correspon als servidors de la ciutat de Barcelona, cap i casal de Catalunya.

Aclarint

Dissabte darrer, la molt gentil na Ivonne Pouvreau, donà una molt interessant conferència a l'Ateneu Barcelonès, explicant la tragedia de la Lituania.

Abans de prosseguir, cal, retire homenatge a la damisel·la Pouvreau per la generositat dels seus sentiments nacionalistes, tan fonament humanitaris, i fer-li avinent la nostra admiració pels seus excepcionals mèrits de conferenciant.

L'objecte de LA NACIÓ, en parlar d'aqueixa notable conferència, és insistir en remarcar el dolorós

Ciutadans!...

Es un deure de ciutadania la intervenció en la lluita electoral. La Unió Catalanista, que té acordat pendre part en les eleccions de Diputats provincials i regidors, i que en les del vinent març presentarà candidatura per diferents indrets de Catalunya, recomana a tots els ciutadans majors de 25 anys i amb dos de residència a Barcelona, que no tinguin, actualment, vot i vulguin tenir-lo, passin a inscriure's en les ofícines de la U. C., Canuda, 14, pral., tots els dies feiners, de 11 a 1 matí i de 5 a 8 tarde, per tot abans del dia 5 del vinent maig en que fineix el plaç legal per a les inclusions al cens electoral.

MERCERIA - ALBERT BONET - CLARÍS, 15
Adornaments per a vestits de senyora
GRANS NOVITATS :: PREUS REDUÏTS

fet que hi hagin nacionalitats, com Polònia, sotmeses a l'opressió de grans Estats, que lluitin, reivindicant drets nacionalistes, per a assolir plena llibertat, independència, i que al ensem s'ostinguin acció detentadora de la llibertat d'altres nacions, i esperin lliberar-se per a convertir la tirania en efectiva, car consideren un dret inherent al propi deslliurament, retenir despòticament acció de domini en altres pobles, nacions naturals, que com tots els pobles, com totes les nacions, posseeixen immanentment el dret a la llibertat, dret que ha d'ésser considerat intangible.

Els nacionalistes, han d'examinar els drets que reclamen tots els pobles de la terra, i tot concedint tots els drets que són propis, han d'oposar-se a les extralimitacions de certes nacionalitats que no sols reivindiquen llibertats pròpies, sinó que amb elles hi inclouen drets imperialistes damunt d'altres nacionalitats, que amb tota energia han d'ésser negats i sotmesos els pobles que els reclamen a sanció de la consciència del món, que ha d'ésser tota justícia, tota equanimitat, concedint, apojant tot ço que és de dret natural, negant tot el que, malintencionadament, adjunten algunes nacionalitats a les llurs reivindicacions, que ja no són nacionalistes, que ja són tan abominables com les imposicions imperialistes des de l'instant que pretenen exercir depredació política, social, de llibertat en altres pobles, en altres nacionalitats.

Ja La Nació, temps endarrera, havia fet adonar que Polònia no reivindicava drets nacionalistes, que, estudiant-ho, bé es desprèn que treballa per a reconstituir, amb plena llibertat, un estat amb domini imperialista en nacionalitats que tenen plenitud de drets naturals per a existir lliurement. La conferència de damisel la Pouvreau, ha provat, abastament, que ço que havia fet notar La Nació és ben cert, i que és ben inconcebible aqueix paradoxic fet, anys endarrera fet avinent per en Rovira i Virgili, de moviments nacionalistes qual veritable finalitat és antinacionalista. Els nacionalistes catalans han de capacitar-se'n ben bé d'aitals perverses reivindicacions per a no entusiasmar-se amb les reivindicacions nacionalistes fins a saber que no comprenen males arts imperialistes com a Polònia, o bé com a Hongria, ambdues nacions opressores i que han d'ésser exonerades de la digna i noble categoria dels moviments nacionalistes, mentre no declarin al món que renuncien per un mai més tota acció imperialista, que la condemnin, i que es limitin a lluitar per la pròpia llibertat i a cooperar per la llibertat de tots els pobles de la terra. Ara per ara, ni Polònia, ni Hongria, poden fer, llealment, tals declaracions: no les podem tenir pas per incloses entre les nacionalitats que lluiten per l'efectivitat dels drets naturals dels pobles, entre els moviments nacionalistes.

L'organització nacionalista del món, és l'expressió política i social dels temps nous de la humanitat i cal ésser rigorós en no malentendre, per nacionalistes, moviments socials opressors, guerrers i burgesos.

□ □

GUAITA

Si a Catalunya hi hagués un veritable estat de consciència ciutadana, que si no tots, quan menys la majoria de catalans tinguessin noció clara, se preocupessin del veritable estat de la col·lectivitat catalana, ben segur no patiríem les accions deprimentes de molts, que tant aviat alaben als governants d'Espanya, com voldrien veure's penjats d'una forca.

Aqueixes accions, aqueix etern dubtar, són la causa inicial, principal, del malestar que aquí patim.

Ningú negarà que quan ha semblat Catalunya decidida per a una actuació enèrgica ha inspirat a tots els enemics respecte, i essent això cert, és també innegable que d'haver persistit la deguda energia, els polítics espanyols no ens haurien fet objecte de tanta befa com hem tingut de sofrir constantment.

Era poc després d'iniciada la guerra europea i quan va semblar pendre un calent durador, que els elements econòmics de Catalunya se dirigiren al Govern espanyol fent-li diverses observacions i demanant-li intervingués d'un mode directe, eficaç, en la solució de problemes difícils, amenaçadors, si la seva solució s'havia de deixar al temps. El Govern, —aleshores ho era en Dato— amb la major dolcesa va prometre atendre la petició catalana, va venir ell aquí, s'el va rebre com a un nou Messies, s'en va tornar a Madrid, i deixà el Govern sense ni haver tansols intentat plantejar la solució dels problemes.

Després, més ençà, ja amb en Romanones, s'han renovat els parlaments, les demandes, les visites, però aquest, com l'altre, fan el sòrt a nostres problemes, i en lloc de facilitar solucions, els compliquen.

Ara mateix, havent-hi manca de vaixells per a transport de diferents articles, se li ha acudit al Govern, com a solució viable, que la Transatlàntica supprimeixi el servei de vapors del tràfic de Filipines, sense tenir, per a no res, en compte, que una bona part de les nostres indústries realitzen brillants operacions amb aquell país; i, per altra banda, segons diuen els nostres pagesos, el mateix Govern els ofereix servir sulfat de coure a un preu determinat i ara els anuncia un preu exorbitant, impossible de cobrir.

Actes com aquests, quinze dies enrera, en vigílies d'eleccions, produïen irats articles, enèrgiques protestes, violències de llenguatge. Veureu com avui, passades les eleccions, se resoldrà o no es resoldrà, però acabarà la qüestió amb la més absoluta harmonia.

I és aqueixa la més palesa prova de l'estat d'inconsciència del nostre poble, que no sab altra voluntat, fins ara, que la imposada pels professionals de la política.

F.

□ □

trelladats aquí des de diferents indrets de Espanya.

Còm ha ocorregut això? Senzillament, la Societat de la qual n'és gerent el senyor Marsans va presentar unes bases de contracte al Sindicat, que constitueixen un afront i una mofa a la classe, als professors d'orquestra; i aquests, com és natural, davant d'elles, declararen, per boca del repetit Sindicat, que ni tantsols podrien ésser objecte d'una raonable controversia. Exactament; aquelles bases, que tenim a la vista, són una mena d'insult llançat al Sindicat: per elles la «Societat Anònima Comercial» es reserva el dret d'admetre músics no associats, estableix uns sòus irrisionaris per a exercir un domini absolut sobre els músics contractats, de tal faigó, que no els dona ni una sola garantia respecte a hores de treball—duració de les representacions i assaigs queden completament a l'arbitri de la Societat—ni respecte a la permanència i duració del contracte. En canvi, el Sindicat té de fer una quantiosa fiança en metàl·lic i proporcionar els músics que la Societat vulgui, que aquesta, després de tot, els despedirà quan i com li dongui la gana. Realment, mai havíem vist unes proposicions com les que es fan en el document de la «Societat Anònima Comercial»: si aquesta es proposava burlar-se dels músics associats no li calia escriure 15 bases que són un model de despreocupació.

Es clar que el Sindicat rebutjà de cop i volta les bases, quan ja es preparava una nova orquestra que vé actuant, des de l'Octubre, amb el nom de «El Arte Musical», en el Tívoli, teatre que, també en altres activitats que li són pròpies, es serveix d'esquirols,

El Sindicat, que com qualsevol entitat obrera té els seus contractes de treball i la seva reglamentació, d'altra manera que s'hagués conduït la «Societat Anònima Comercial», hauria discutit, des del moment, la oferta feta; però tal com aquesta es produí, ni això pogué fer, perquè el senyor Marsans, amb bases absolutament inacceptables, ho impedí de la manera més categòrica, d'una manera que l'legítima tota mena de boicot.

Entre els músics del Sindicat, que són uns 800, hi ha el justificat desig de fer-se respectar acabant amb els esquirols, i de respondre com es mereix a la conducta i a l'agravi de l'empresa del Tívoli amb els mitjans que tenen a la mà, ja que, de no fer-se així, fins la seva vida societaria tan beneficiosa, sempre beneficiosa, perillaria de debò. L'excessiva prudència observada fins ara pels músics, no porta pas el camí de continuar.

Els conflictes socials

El Sindicat Musical de Catalunya
i l'empresa del Tívoli

Un conflicte hi ha plantejat, a Barcelona, des de fa alguns mesos, el qual, per la excessiva prudència dels professionals sindicats, no ha trascendit gaire al públic ni ha revestit la importància que té en el món del treball. El conflicte ha sobrevingut entre els professors d'orquestra agrupats en el «Sindicat Musical de Catalunya», i l'empresa «Societat Anònima Comercial», de la qual n'és gerent en Joan Marsans i que, actualment, té arrendat el teatre Tívoli d'aquesta ciutat. El cas és que aquest teatre es serveix de músics que no perteneixen al Sindicat, varis d'ells

Si voleu que els ciutadans del demà siguin dignes de la Catalunya que anhelem, coopereu al sosteniment d'escoles catalanes, inscrivint-vos com a socis de la

Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana

Oficines: Canuda, 14, pral.

MIGRANYA

DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc.

SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i C.^a,

J. SEGALA

Al detall: En totes les farmacies

CAPSES D'UN CATXET: 35 cènts.

Els paletes i manobres

Dèiem en el nostre darrer número que potser l'acabament de la vaga dels paletes no significaria la solució del conflicte. Així ha estat en efecte. S'ha reprès el treball quasi en totes les obres que l'havien parat. En la majoria de les que ho han fet, s'han abonat els jornals a 22 rals, segons la base firmada en la reunió del govern civil, però alguns contractistes s'han negat a emprar gent amb altres condicions que les que regien abans de la vaga.

El no haver-hi una tarifa unificada de jornals, si per cas part dels paletes han d'acceptar feina guanyant només que les 5 pessetes com abans, podria fer reproduir en el acte el conflicte, que no se soluciona, al contrari del que's creu, generalment, per la tornada al treball, sinó que com tots els conflictes obrers se soluciona per l'establiment de mides que regoneguin, fent justícia, la raó que ha tingut un ofici, en declarar la vaga. Fins a la gent més espantadica hauria de saber-li greu que els conflictes obrers se deixin solucionar per l'acció del temps. Haurien de convence's que només el regoneixement de les dificultats que ara fan quasi impossible el viure, i el pendre mesures que aminorin aquestes dificultats, son les úniques solucions veritat dels conflictes obrers. Que ho regoneguin així o no, però, no farà pas canviar el curs de les coses i sempre una vaga mal acabada, en la qual no s'hagi aclarit de qui és la raó i no s'hagi imposat aquesta raó, representarà la amenaça d'un conflicte, aparentment esmortuït, que pot rebrotar a la més petita incidència.

Els vidrers

Des de la darrera setmana de desembre de l'any passat que està en peu la vaga dels vidrers del Poble Nou i Badalona. L'aïllament amb que els vaguistes porten el conflicte i l'atenció que per la seva magnitud ha reclamat la vaga dels paletes, han quasi fet passar desapercebuda l'existència d'aquest conflicte. Però ara que s'ha calmat un xic la tensió en que el còs social s'ha mantingut, per l'actuació de la vaga tot, just acabada, ha tornat a fer-se sentir la veu d'aquests obrers de la indústria del vidre.

Després de setze setmanes de vaga, els vidrers mantenen la seva petició d'augment de jornal i de reglamentació del treball, posat avui en absolut sots el caprici dels fabricants.

Un dels patrons s'ha permès argumentar contra les peticions dels obrers, fundant-se en que no té feina a la fàbrica per manca de comandes. Convé que la opinió pública sàpiga, veritablement, que mai pot ésser basada en la veritat aquesta afirmació, per quan la indústria de productes químics i altres similars, se troben amb grosses dificultats per a l'exportació, per manca de vidre.

Els descarregadors de cereals

L'entusiasme i decisió amb que aquests obrers del port vénen portant la seva qüestió, demostrats un i altre en els mitings i reunions celebrats per a donar compte del curs del conflicte, fan esperar que aviat veurem triomfar el seu criteri que no es altre que mantenir les condicions de treball que han regit fins al moment de la declaració del «lock-out» per els patrons.

Amb completa unanimitat els obrers sindicats han acordat no reprendre el treball sense el previ abonament dels jornals perduts. Han decidit, també, no admetre en el sindicat als obrers que actualment fan d'esquirols.

Però l'acord de més importància és el que es prengué en la reunió del dissabte passat per el qual es determinà modificar els estatuts del sindicat, introduint-hi un article que diu: «aquest sindicat podrà dedicar-se a realitzar contractes de càrrega i descàrrega, sempre que convingui als interessos dels seus associats». Veritablement, l'orientació dels sindicats cap al camp de producció col·lectiva, té una importància decisiva perquè amb la implantació d'aquesta moderna arma del proletariat se neutralitzen extraordinàriament les prerrogatives dels organismes productors pertanyents al capitalisme. El sindicat de descarregadors, entenent-ho així, ha decidit anar a l'acceptació de contractes pel seu compte, si els patrons no deparen la llur actitud en un plaç prudencial.

Aspectes de la lluita Notes del viatge

ASSOCIEM-NOS

EN dirigir-me a tots vosaltres, companys viatjants, és per a demanar-vos si no creieu ja prou debatuda aquesta qüestió de la nostra organització com a classe. Jo crec que sí, i crec que cal passar depressa a realitzar tot ço que hem vingut dient, encaminat cap a la creació de la força social que hagi d'ésser la salvaguarda dels nostres interessos i els faci respectar com hi tenim dret.

Crec jo, que si quelcom pràctic volem fer en aquest sentit, hem de començar per associar-nos, per constituir l'organisme que ens uneixi, ens agermani i ens faci forts, que ja és ben coneguda la màxima de «la unió fa la força». Nosaltres, els viatjants, per la nostra eterna disgregació no hem pogut aprofitar mai els avantatges de la col·lectivitat, de l'associació, avantatges que tan bells resultats han proporcionat a tots els altres estaments i als quals nosaltres no podem renunciar sense provar, abans, del que som capaços.

Sortosament, després de la discussió de que aquest tan important assumpte ha estat objecte en aquestes mateixes columnes, sembla que anem a concretar en quelcom pràctic tot el que s'ha vingut exposant.

Això serà la reunió que ha de celebrar-se demà, diumenge, a dos quarts d'onze del matí, en el «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria» (Rambla Santa Mònica, 25) d'on n'haurà de sortir la potent organització que tan precisa s'ens fa, i, per arribar a la qual, cal que cada ú de nosaltres hi aportí el concurs del seu entusiasme i la voluntat de portar a terme l'obra que comencem.

Sols l'interès que sento per tots vosaltres, companys viatjants, m'ha induït a escriure aquestes ratlles que no volen ésser una demostració de suficiència sinó l'expressió d'una ansia de millorament ben honradament i noble sentida.

FRANCESC SOLER

Catalanistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a la Patria :: Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

ACCIÓ CATALANISTA

DISSABTE passat, dia 15, a les 10 del vespre va tenir lloc al Casal Catalanista del Districte II, l'anunciat miting d'afirmació catalanista.

Va obrir l'acte en F. Vilar qui manifestà que veia amb grandíssima joia que fos en el Casal del qual ell forma part, on s'hi celebrés l'acte de referència. Esmentà l'acció altament catalanitzadora que porten a cap les diferents seccions que integren el Casal, especialment la que té al seu càrrec el sosteniment de les escoles, catalanes i gratuïtes. Demana als presents que en la mida que llurs forces els ho permetin contribueixin al sosteniment d'aquelles escoles puix que elles alhora que eduquen i instrueixen el poble, el renacionalitzen.

Seguidament, en mig de grans aplaudiments, cedeix al delegat de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, en Francesc X. Casals, la presidència de l'acte.

Parla en Quintana qui diu que els actes catalanistes és la hora que deixin de tenir el caràcter de protestataris, de resposta als agravis dels nostres opressors, per tal d'ésser animats per una naturalesa francament ofensiva, per a conquerir la llibertat que injustament ens fou arrebaçada. Les petites concessions, les almoines, no les hem de voler. puix que, a més de no donar-nos una plena satisfacció, sols serveixen per a fer disminuir, en aquells catalans feblement nacionalitzats (malhauradament la majoria dels nostres compatriotes), el just i noble odi que deuen sentir vers els butxins de la nostra nacionalitat.

En Gili i Ferrà diu que li sab molt greu que després de tants anys de divulgació dels principis nacionalistes, encare tot el nostre poble no hagi ascendit de la categoria de pàtria a la de nació i per tal que aquest ascens tingui lloc s'hagin de celebrar actes com el present.

Esmenta les formidables organitzacions patriòtiques escolars que han instituit els nacionalistes de Polònia i de l'Itàlia irredenta, organitzacions que suposen un sentiment nacional molt robust. En canvi, perquè'l nostre sentiment nacional és feble és per ço que quasi careixim d'escoles catalanes. Devem els nacionalistes sostenir les actuals i treballar infatigablement per tal de crear-ne de noves. Recorda uns bells conceptes de l'il·lustre Jean Jaurès, sobre'l coratge que està en obrar i en donar-se a les grans causes sense saber quina recompensa reserva al nostre esforç l'univers profund, ni si li reserva recompensa. El coratge està en cercar la veritat i en dir-la: està en no sofrir la llei de la mentida triomfant que passa, i en no fer eco, amb la nostra ànima, amb la nostra boca i amb les nostres mans, als aplaudiments imbècils i a les cridories fanàtiques.

En Pineda i Verdguer, diu que ens apleguem aquí per a afirmar el nostre catalanisme de pensament constructiu, el qual res té que veure amb els partits polítics que últimament han lluitat per tal d'obtenir la representació de la patria catalana al parlament de l'Estat, del qual, Catalunya, avui forma part. Ni la victòria dels uns ni la desfeta dels altres afecten per a res el nostre nacionalisme constructiu. Aquest anirà fent la seva via, amplament, serenament, incansablement fins arribar a l'assoliment de la nostra llibertat. Una modalitat del nacionalisme de pensament constructiu és aquesta

«Joventut Escolar Nacionalista», suara constituïda per joves estudiants que volen continuar i ampliar la benemèrita tasca del gloriós Centre Escolar Catalanista. Un altre aspecte d'aquest caràcter constructiu del nacionalisme català és l'agrupació «Nostra Parla» integrada per catalans, valencians, mallorquins i rossellonesos. L'il·lustre president d'aquesta entitat, en M. Forteza, acaba de donar a «Lo Raf Penat» de València, una brillant conferència que ha assolit un èxit esplendorós. Amb un telegrama escrit en català m'ho acaba de notificar.

Catalanisme de pensament constructiu, és també el que realitza l'A. P. de l'E. C. i el benemèrit Orfeó de Sans amb l'organització de Concursos per a infants sobre assumptes de caràcter català.

En F. Rosell afirma que la llibertat política sense la llibertat econòmica no es concibeix. El sufragi universal allí on hi ha caciquisme, això és allí on un home és amo de la vida dels altres, és una farsa. Per això els partits de dreta són propicis a otorgar llibertats polítiques i refractaris a concedir llibertats econòmiques. Mentre la propietat privada de la terra subsisteixi, l'esclavatge econòmic subsistirà també, i amb ell l'esclavatge polític.

Fa esment que la nostra Unió Catalanista en les seves darreres proclamacions ha acceptat la llibertat econòmica dels homes, ajuntant així positivament la llibertat de les nacions i la dels individus.

Recorda l'assamblea celebrada a Londres pels partits socialistes dels Estats al·liats, en la qual se proclamà el dret de les nacions a l'urllibertat. Hem de fer que el nostre moviment nacionalista s'exterioritzi, trascendeixi; que el món en general i els Estats al·liats en particular n'hagin esment per tal que, quan arribi l'hora de la pau i de la lliberació de les nacions, Catalunya sigui compresa entre les nacions lliberades.

Finalment en Francesc X. Casals fa el resum dels discursos pronunciats.

Manifesta que si molta gent s'havia allunyat dels regles de la Unió Catalanista per a anar a engroixir altres partits que es deien catalanistes, era perquè la Unió al voler solament l'agrupament dels catalanistes, sense distinció de tendències socials, representava una agrupació de caràcter simplista i primitiu. Ara no és així. Ara la Unió s'ha rejovenit amb la proclamació dels principis essencialment humans i catalans continguts en el Missatge darrerament acceptat.

Tots aquells que vulguin laborar per un nou estat social en el qual no hi siguin possibles homes opresos i patries opreses, que vinguin amb nosaltres, que engroxeixin els regles de la Unió Catalanista, que és l'únic organisme que a Catalunya treballa per a la consecució d'aquell estat.

Tots els oradors foren entusiàsticament aplaudits per la gran gentada que omplia de gom a gom la gran sala d'actes del Casal.

Les vibrants estrofes del nostre Himne Nacional coronaren el patriòtic acte.

□ □

L'actuació obrera

■ El Sindicat d'obriers sastres «La Razón» ha dirigit una al·locució a tots els obrers en general, per tal que s'interessin, prop dels obrers de l'esmentat ofici, per a que s'inscriguin en les llistes de socis de dit Sindicat,

quin local social es troba instal·lat al carrer de Sant Pau, 83, entressol.

■ En la darrera reunió celebrada pels obrers pintors, es procedí a la elecció dels individus que deuen integrar la Junta com també els de la comissió de propaganda, prenent-se tot seguit l'acord de realitzar diferents iniciatives, com són: la reorganització del Sindicat, concedir una ampla amnistia als no socis, la publicació d'un manifest dirigit a tots els pintors, per a que ingressin i prestin concurs al Sindicat, bò i interessant-se en favor de la cultura, instituint escoles de dibuix i de pintura decorativa i reorganitzant la biblioteca. S'acordà organitzar un cicle de conferències sobre art, literatura i pintura, a càrrec de persones competents i la creació d'un Comitè de Premsa per a la propaganda dels llurs ideals i en defensa del Sindicat.

■ Convocada per la Societat de Cilindres i Eslampadors de Sabadell, i amb l'assistència d'un representant de Terrassa, tingué lloc en aquella localitat una reunió dels obrers del Ram de l'aiguila amb l'objecte d'unificar, entre tots els obrers del ram en peces, les condicions de treball, empenent-se amb tal motiu una intensa campanya de propaganda que obeeixi a aquest fi.

■ El diumenge passat tingué lloc el miting pro-presos rebent-se moltes adhesions i essent molt concorregut.

Es feren enèrgics parlaments combatent el procedir inqualificable de l'autoritat, que contra tota llei de justícia reté empresonats a molts obrers que, amb motiu de la darrera vaga, foren detinguts. S'advocà per a continuar treballant fins aconseguir la llibertat dels que injustament sofreixen presó.

□ □

NOVES

DISSABTE passat, dia 15, a la sala d'actes de l'«Ateneu Barceloní», la distingida escriptora francesa Mlle. Ivonne Pouvrau, delegada del Comitè Internacional «Pro-Lituania», donà la seva anunciada conferència sobre «Les souffrances du peuple Lituanien».

En Alfons Maseras feu la presentació de la conferència, remarcant els seus estudis sobre els problemes de les nacionalitats i l'obra humanitària que ella se proposa al·lucinant pietat per la seva desventura Lituània.

Es, el fet d'aquesta conferència, una prova patent de l'interès que tenen totes les nacions que lluiten per llur llibertat, en donar a conèixer, arreu del món, llur anhel de no restar opreses.

**

El nombre de nois i noies inscrits per al IV Concurs Nacional d'Història de Catalunya supera al de tots els altres concursos celebrats a Barcelona, el que és una prova palesa de la importància que

aquests actes van adquirint en el nostre poble i l'interès creixent que desvetllen.

El total d'inscripcions ascendeix a 152 alumnes, dels quals són 100 nois i 52 noies, procedents de Barcelona i d'altres poblacions de Catalunya entre les quals són de remarcar pel nombre de nois i noies amb que acudeixen al Concurs, Sabadell i Hospitalet del Llobregat, i entre les comarques lleitanes, Anglesola, Fuliola, Balaguer i Belcaire.

Avui, dissabte, es reuniran les distingides personalitats que han acceptat constituir els jurats dels exàmens, per a acordar la més pràctica organització del dit acte que és anunciat per al dia 29 dels corrents, celebrant-se el dia 30 al matí la solemnnal festa del Repartiment de Premis.

**

Ha estat honorada la Redacció de LA NACIÓ amb la visita de la senyoreta Ivonne Pouvrau, l'entusiasta propagandista nacionalista, que ha vingut a Barcelona per tal de donar a conèixer les aspiracions nacionalistes de Lituània i els moments d'angunia i de tragedia per que passa ara aquell poble.

**

L'abonament a les sis sessions selectes de teatre català que organitzades pel Foment del Teatre Català han de tenir lloc en el Coliseu Pompeia a càrrec de la Companyia d'en Jaume Borrás ha constituït un èxit esclatant.

Són poques les llotges que resten a abonar i les butaques ho són en tan gros nombre que fa esperar seran poquíssimes les que podran posar-se a la venda en les funcions a diari.

La representació de *Nausica* del gran poeta Maragall, que tindrà lloc en la primera sessió o siga el 27 d'Abril, serà un aconeixement artístic.

La figura del protagonista de la magnífica tragedia anirà a càrrec del primer actor i director en Jaume Borrás que la estrenà, obtenint-hi un dels seus més grans triomfs.

L'obra serà posada amb el mateix decorat dels senyors Vilumara, Moragas, Alarnia i Junyent amb que fou estrenada en la temporada del Sindicat d'autors dramàtics catalans.

Els trajos dibuixats per l'Apeles Mestres i l'atreç, són magnífics.

L'abonament continua obert en el domicili del Foment del Teatre Català, Boters, 16, 1er, i en el Teatre Pompeia, Travessera, 8 i 10.

**

En el saló d'actes de l'«Ateneu Barceloní» en Robert Blanquer, de «Nostra Parla», agrupament de mallorquins, valencians, rossellonesos i catalans, donà una conferència sobre el tema: «Fragments d'un llibre valencià».

Feu amb cura la crítica del primer volum de la Biblioteca València, De l'horta i de la muntanya, degut a la ploma de l'Eduard López Chavarri, i delectà els oients amb la lectura de troços de tan interessant obra. En ella es desgranen una sèrie de quadres del terrer valencià, amb un color i vida admirables, tals com «La cançó de l'horta», «La plaça del poble que dorm», «El combat de les boires», «Musics i titeristes» i «L'Adieu».

Els aplaudiments que ressonaren a l'acabar l'acte, foren penyora de la bona impressió rebuda pels assistents a la conferència, tant de l'obra com de l'encertada crítica del conferenciant.

□ □

CORRESPONDENCIA

J. B.—Ciutat: No havent arribat a temps per al número passat, és, ara, fóra d'oportunitat. A. D.—Ciutat: Es troba, vostè, en el mateix cas que l'anterior. D. B.—Ciutat: El vostre treball representa un fervent anhel de modificar una acció modificable en alt gran, emperò com que, en l'actualitat, se porten a terme unes certes gestions encaminades al mateix fi que voldríau veure realitzar, per això no el publiquem.—C. G. Ciutat: Li publicarem.—E. M.—Reus: Anirà en el vinent número.

Impremta Gisbert & Vives, N. de S. Francesc, 22.—Telèfon 1848

LA NACIÓ

EDICIÓ DEL COMITÈ DE PREMSA
:: DE LA UNIÓN CATALANISTA ::

ABONAMENT

1 pesseta trimestre :: Estranger: 1'50 pessetes

COMBINACIÓ AMB RENAISSANCE

2'50 pessetes trimestre :: Estranger, 4 pessetes